

वित्तीय अधिकार नियम-पुस्तिका,
1978, भाग-पहिला.

उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांना
अधिकार प्रदान.

महाराष्ट्र शासन,

वित्त विभाग,

शासन निर्णय, क्रमांक : विअप्र-1096/प्र.क्र.22/96/विनियम,

मंत्रालय, मुंबई-400 032.

दिनांक : 21 ऑगस्ट, 1996.

- याचावे:- 1) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक:विअप्र-1089/(56)/विनियम,
दिनांक 6 नोव्हेंबर, 1990.
2) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक:विअप्र-1089/(81)(92)/विनियम,
दिनांक 6 नोव्हेंबर, 1990.
3) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक:विअप्र-1092/प्र.क्र.113/92/
विनियम, दिनांक 1 जून, 1992.

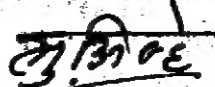
शा स न निर् ण य

महाराष्ट्र शासनाच्या विविध वित्तीय प्रकाशनांमध्ये (उदाहरणार्थ मुंबई वित्तीय नियम, 1959, महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम, 1965, महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका, सार्वजनिक बांधकाम नियम पुस्तिका, इत्यादी) प्राप्त झालेल्या वित्तीय शक्ती वापरण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभाग, विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख इत्यादींना प्रदान करण्यात आलेल्या आहेत. या वित्तीय शक्ती व अधिकार वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, 1978, भाग-पहिला, यामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेल्या आहेत. सदर वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिकेतील, विविध अधिकार विभाग प्रमुख म्हणून मुख्य न्यायाधीश, उच्च न्यायालय, मुंबई हे वापर करण्यास सक्षम आहेत. तथापि, "उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायाधीशांना कर्नाटक शासनाने त्यांच्या उच्च न्यायालयातील मुख्य न्यायाधीशांना प्रदान केलेल्या वित्तीय अधिकाराच्या धर्तीवर जादा वित्तीय अधिकार देणे" बाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. शासनाने आता याबाबत असा निर्णय घेतला आहे की, मुख्य न्यायाधीशांचे विशिष्ट स्थान विचारात घेता वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका 1978 मध्ये उच्च न्यायालयातील मुख्य न्यायाधीश यांना विभाग प्रमुख म्हणून प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांप्रतिरिक्त या शासन निर्णयाच्या सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रात दर्शविल्याप्रमाणे वाढीव वित्तीय अधिकार प्रदान करण्यात येत आहेत. या निर्णयाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या वित्तीय अधिकारांचा वापर हा विविध वित्तीय प्रकाशनांमध्ये अंतर्भूत असलेल्या नियम आणि विनियम यामधील अटींच्या आणि शर्तींच्या अधीन तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या या विषयींच्या कार्यकारी आदेशांच्या अनुपालनाच्या अधीन राहून करण्यात यावा.

2. या वित्तीय अधिकारांचा वापर करून मंजूरी आदेश निर्गमित करताना सदर मंजूरी आदेशांची प्रत इतर सर्व संबंधीत अधिका-यांप्रमाणेच, संबंधीत लेखा परीक्षा अधिका-याला व वित्त विभागाला पाठवावी व अशा मंजूरी आदेशांमध्ये या शासन निर्णयाचा क्रमांक, दिनांक याचा न चुकता स्पष्ट उल्लेख करावा.

3. मुख्य न्यायाधीश. उच्च न्यायालय, मुंबई यांना प्रदान करण्यात आलेल्या सध्याच्या वित्तीय शक्ती (रद्द करण्यात आलेल्या किंवा वगळण्यात आलेल्या शक्ती सोडून) वित्तीय मर्यादेच्या संदर्भात किंवा इतर अटीच्या किंवा शर्तीच्या संदर्भात या शासन निर्णयाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या वित्तीय शक्तीपेक्षा अधिक व्यापक/उदार असतील तर सध्याच्या अशा शक्तींचा वापर त्यांना यापुढेही चालू ठेवता येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रा. व. झिल्ले)

उप सचिव, वित्त विभाग.

सहपत्र:- परिशिष्ट

प्रति.

महालेखापाल, महाराष्ट्र-1, मुंबई (160 प्रती),
महालेखापाल, महाराष्ट्र-2, नागपूर (80 प्रती),
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई (40 प्रती),
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई,
राज्यपालांचे सचिव,
मुख्यमंत्र्यांचे सचिव/उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
सर्व मंत्र्यांचे/राज्यमंत्र्यांचे स्वीय सहायक,
*प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
*प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
मंत्रालयाचे सर्व विभाग,
संपर्क अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई,
वित्त विभागातील सर्व कार्यासने,
नियड नस्ती, कार्यासन विनियम, वित्त विभाग.

* पत्राने.

परिशिष्ट

(शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. विअप्र-1096/प्र. क्र. 22/96/विनियम, दिनांक 21 ऑक्ट 1996)

मुंबई वित्तीय नियम 1959 अंतर्गत नियमांखाली उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायाधीशांना प्रदान करण्यात आलेले वित्तीय अधिकार.

अनुक्रमिक	वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका 1978 मधील अनुक्रमिक.	शक्तिचे वर्णन	अधिकारचा वापर करण्यास सक्षम अधिकारी	प्रदाख केलेल्या अधिकाराची मर्यादा.	अट
1	2.	3.	4.	5.	6.

- भाग-1 उप विभाग-4
अनुक्रमिक-3

स्थायी व अस्थायी मुख्य न्यायाधिश, पदे निर्माण करणे. उच्च न्यायालय.

  - रु. 2450/- कमाल वेतनश्रेणीची 1। खर्च मंजूर अनुदानातून भागवावा.
  - "क" वर्गाची पद निर्मितीचे अधिकार 2। अर्बसंकल्पीय कार्यपध्दती अनुसरण्यात यावी.
  - "ड" वर्गाच्या पद निर्मितीचे पूर्ण अधिकार. 3। पदनिर्मितीबाबतचे निकष अवलंबिण्यात यावेत.
  - दोन वर्षांपेक्षा अधिक नसलेल्या कालावधीकरिता कोणत्याही वर्गाच्या पद निर्मितीचे अधिकार. 4। विहीत कर्मचारी आकृतीबंध अनुसरण्यात यावा.
  - सेव-प्रवेश नियम पाळण्यात यावेत. 5।
- भाग-1 उप विभाग-2
अनुक्रमिक-1. नियम-7

आकस्मिक खर्च (ब) आवर्त आकस्मिकता खर्चास मंजूरी देणे.

मुख्य न्यायाधिश. उच्च न्यायालय.

  - प्रत्येक प्रकरणे रु. 15,000/- पर्यंत. 1। खर्च मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
  - विहीत कर्मपध्दती अवलंबिण्यात यावी. 2। विहीत कर्मपध्दती अवलंबिण्यात यावी.
- (म. आ. ख. नियम 1965 नियम)

लेखन समितीची स्थानिक खरेदी

मुख्य न्यायाधिश. उच्च न्यायालय.

  - वार्षिक रु. 10,000 पर्यंत. 1। खर्च मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
  - विहीत पध्दतीचा अवलंब करावा. 2।

1.	2.	3.	4.	5.	6.
4.	भाग-1, उप विभाग-2 अनुक्रमांक 43-अ नियम 140.	पुस्तकांमधी खर्चीस मंजूरी देणे.	मुख्य न्यायाधिश उच्च न्यायालय.	पूर्ण अधिकार	1) खर्च मंजूर अनुदानातून भविष्यात यावा.
5.	(अ) भाग-1, उप विभाग-2 अनुक्रमांक-8, नियम 11. (ब) भाग-1, उप विभाग-4 अनुक्रमांक 2.	संकीर्ण खर्च (अ) आवर्ती खर्च (ब) अनावर्ती खर्च	मुख्य न्यायाधिश, उच्च न्यायालय. मुख्य न्यायाधिश, उच्च न्यायालय.	प्रत्येक प्रकरणी प्रतिवर्षी रु. 1,000/- प्रत्येक प्रकरणी, प्रतिवर्षी रु. 5,000/- पर्यंत.	1) खर्च मंजूर अनुदानातून भविष्यात यावा. 1) खर्च मंजूर अनुदानातून भविष्यात यावा.
6.	भाग-1, उप विभाग-2 अनुक्रमांक 10, नियम-31 (अ) (एक)	समित्याच्या मैत्रीतील चहापान व अल्पोपहारपरील खर्चास मंजूरी देणे.	मुख्य न्यायाधिश, उच्च न्यायालय.	प्रत्येक वर्षी रु. 20,000/- पर्यंत.	1) खर्च मंजूर अनुदानातून भविष्यात यावा. 2) विहीत अटीच्या अधीन राहून.
7.	भाग-1, उप विभाग-1 अनुक्रमांक-22, नियम-146.	भांडार, रोज रक्कम वाणि मीन इत्यादी मध्ये झालेल्या नुकसानीचे निर्लेखन करण्यास मान्यता देणे. (अ) भांडार व सार्वजनिक निधीचे वसुल न होणे-या मुल्यामुळे नुकसान. (ब) वसुल न होणे-या अस्मिन्मुळे नुकसान.	मुख्य न्यायाधिश, उच्च न्यायालय.	प्रत्येक प्रकरणी रु. 10,000 पर्यंत परंतु प्रतिवर्षी कमाल रु. 1,00,000/-	1) विहीत कार्यपद्धती अवलंबित्यात यावी. 2) कार्यपद्धतीचे दोष दृष्टोत्पत्तीस न आल्यास या अधिकाराचा वापर करावा. 3) किंत्त भंग्याची कार्यवाही करण्याइतपत मंभीर निष्कळजीपणा अधिका-याकडून झालेला नसवा. 4) झालेली हानी, चोरी, अपहर किंवा लबाडी या कारणांने झालेली नसवी.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
8.	भाग-1, उप विभाग-2 अनुक्रमांक-47, नियम-182	फर्निचरच्या घसा-यातून येणा-या तुटीच्या निलेखनास मान्यता देणे.	मुख्य न्यायाधिश, उच्च न्यायालय.	प्रत्येकी रु. 10,000/- पर्यंत परंतु प्रतीवर्षी रु. 1,00,000/-.	1) विहीत कार्यपध्दती अवलंबिण्यात यावी. 2) कार्यपध्दतीचे दोष दृष्टोत्पत्तीस न आल्यास या अधिकाराचा वापर करणार. 3) किस्त भंवाची कार्यवाही करण्याइतपत मंभीर निष्काळजीपणा अधिका-याकडून झालेला नसावा. 4) झालेली हानी, चोरी, अपहार किंवा लबाडी या कारणाने झालेली नसवी.
9.	भाग-1, उप विभाग 3 अ. क्र. 1 महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका 1977 परिच्छेद 162, 163 व 164.	अर्थसंकल्प तरतुदीत विनियोजन व पुनर्विनियोजन करण्यास मान्यता देणे.	मुख्य न्यायाधिश उच्च न्यायालय.	पूर्ण अधिकार.	असे पुनर्विनियोजन खालील शर्तीस अधिन राहून करता येईल. 1) संयुक्त मर्यादांच्या संबंधात असे पुनर्विनियोजन, विनियोजन अधिनियमातील त्याच अनुदानाच्या/ विनियोजनाच्या = दोन प्रधान/उप प्रधान/मेष किंवा दुय्यम शीर्षकांमध्ये केले असले पाहिजे. 2) आ. पु. विनियोजनाचा परिणाम झालेली शीर्ष त्याच विभागाच्या नियंत्रणाखाली असली पाहिजेत. 3) ज्या प्रायिका-यास एखादा खर्च करण्यास प्रा. विकृत केलेले नसेल त्यास असा खर्च पुनर्विनियोजनाद्वारे करता येणार नाही. स्पष्टीकरण - मंजूरीचे अधिकार अडमार्गाने वापरण्यात येऊ नयेत म्हणून ही शर्त घातलेली आहे. जर एखाद्या प्रायिका-यास खर्चाच्या एखाद्या मर्यादेस मंजूरी देण्याचा अधिकार नसेल तर अदायकपत्रकात त्यासाठी तरतुद केलेली असली तरीही त्यास इतर दुय्यम शीर्षकात खर्च होत आहे, या सर्वोत्तराने त्या खर्चास मंजूरी देता येणार नाही. 4) ज्या खर्चासाठी पुढील वित्तीय वर्षासाठी आपखोी तरतुद करावी लागेल. म्हणजेच संबंधित वित्तीय वर्षाच्या दायित्वाच्या/भराच्या मर्यादेबाहेर जो खर्च असेल असा कोणताही खर्च मानविण्यासाठी पुनर्विनियोजन करता येणार नाही. जेव्हा वित्त विभागाने असा दायित्वाच्या/भराच्या उपक्रमास अमोदरच सहमती दिली असेल आणि असा मंजूरीची केवळ अमल-पत्रावरील करण्यासाठी पुनर्विनियोजन केले असेल अशावेळी ही शर्त लागू असणार नाही.

(९) पुढे चालू.

- ५) वित्त विभागाच्या मान्यतेशिवाय ठरावीक अनुदानास अनुपूरक म्हणून इतर अनुदानाच्या बचतीमधून कोणतेही पुनर्विनियोजन करता येणार नाही.
- ६) वित्त विभागाच्या मान्यतेशिवाय अतिरिक्त आवृत्ती खर्चाची तरतूद करण्यासाठी, अनावर्ती खर्चाच्या अनुदानातून कोणतेही पुनर्विनियोजन करता येणार नाही.
- ७) वित्तीय वर्षाच्या काही कालावधीतील प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरित कालावधीतील अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन नियंत्रक अधिकारी आणि मंत्रालयातील विभाग यंत्रणेने पुनर्विनियोजन करावयाचे आहे.
- ८) "निलंबन" या शीर्षखाली मंजूर केलेल्या अनुदानातील बचतीचे पुनर्विनियोजन फक्त गण शीर्षखालील नेहमीच्या व मान्यताप्राप्त सेवेचा इतर खर्च भागविण्यासाठी केले पाहिजे. तसेच "निलंबन" शीर्षखालील बचतीच्या पुनर्विनियोजनाचे मंजुरी आदेश व न चुकता वित्त विभागाशी विचारविनिमय करूनच काढण्यात आले पाहिजेत.
- ९) निवृत्ती विभाग व वित्त विभागांची सहमती मिळविल्याशिवाय अर्थसंकल्पातील योजनांतर्गत तरतुदीतून किंवा तरतुदीमध्य प्रशासनिक विभागाला पुनर्विनियोजन करता येणार नाही. त्याचप्रमाणे जरी अन्यथा अनुज्ञेय असले तरी नियोजन विभागाशी पूर्वविचार-विनिमय केल्याशिवाय जिल्हा पातळीवरील योजनामधील निधीमधून किंवा निधीमध्ये कोणतेही पुनर्विनियोजन करता येणार नाही. तसेच निवृत्ती विभागाच्या पूर्वमान्यतेशिवाय ज्यामळे दोन जिल्ह्यांच्या खर्चाच्या सुट्टीलात बदल होईल असे जिल्हा पातळीवरील निवृत्तीमधून किंवा निधीमध्ये कोणतेही पुनर्विनियोजन करता येणार नाही.
- १०) भारित बाबीमधून दत्तमत बाबीमध्ये किंवा दत्तमत बाबीमधून भारित बाबीमध्ये कोणतेही पुनर्विनियोजन करता येणार नाही.
- ११) राज्यपालांच्या विनिर्दिष्ट मंजूरीशिवाय त्यांच्या विशेष जबाबदाऱ्यांच्या उचित कार्य-कार्यवाहीसाठी त्यांनी निर्दिष्ट केलेल्या विनियोजन अधिनियमाच्या अनुसूचीमध्ये अंतर्भूत असलेल्या रकमांमधून किंवा रकमांमध्ये कोणत्या विभागास कोणतेही पुनर्विनियोजन अनुज्ञेय नाही.
- १२) विधानसभेतील मतदानाने खर्चाच्या ज्या तरतुदीस कथित केली असेल किंवा जी बाब वगळली असेल अशा तरतुदीत वाढ होईल अशा पध्दतीने किंवा वगळलेली तो वाच पुनः स्थापित होईल अशा पध्दतीने विधानसभेच्या संमतेशिवाय पुनर्विनियोजन करता येणार नाही.